

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 6. Vtrùm, esse vnum, siue vnicum, sit proprium Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

stendi, & eius essentiam, siue naturam esse summam quoad perfectionem essentiae, siue naturæ. Id est, Deum habere summam perfectionem essendi, & summam perfectionem existendi, eiusque essentiam, siue naturam habere summam perfectionem essentiae, siue naturæ. Pariterque censendum est de similibus loquutionibus. Quarum omnium ratio conspicua est. Quia, cum perfectio ex vna parte sit ex genere eorum conceptuum, qui suscipiunt magis, & minus, proindeque quantitate metaphysicam habent iuxta doctrinam vniuersalem traditam supra disp. 10. q. 2. ex alia verò parte sit prædicatum transcendens omnia attributa intrinseca Dei, & reddens vnumquodque eorum non solum infinitè, sed summè perfectum in suo genere, prout fuisit explicabitur infra disp. 16. Congruentissimè factum est, ut quoduis talium attributorum, etiam si sit ex genere eorum conceptuum, qui non suscipiunt magis, & minus, summam nihilominus, siue maximum appetatur, scilicet quoad perfectionem sibi propriam, quæ in suo genere summa formaliter, siue maxima est.

63 Quæ omnia cum ita sint, iam palam est, quibus ex titulis poterint iure optimo Patres, atque Theologi Deum maximè vnum, seu summè vnum appellare, aut etiam eius unitatem summam, & maximam; tametsi ea præcisè, & formaliter sumpta nec summa, nec maxima dici possit rigorosè loquendo; eo quòd ex genere est eorum conceptuum, qui nullam quantitatem metaphysicam habent; proptereaque dicuntur non suscipere magis, & minus. Potuerunt quippe Theologi, & Patres huiusmodi appellationibus vti tribus ex titulis, siue in tribus sensibus explicatis, vtpote in quibus omnibus, ut vidimus, verissimè potest Deus dici maximè vnus, seu summè vnus. Cum hoc tamen discrimine, quòd Deus comparatus ad creaturas in primo trium dictorum sensuum solum negatiuè est summè vnus, quatenus nulla creatura est magis vna quam ipse; tametsi multa in eodem sint gradu summæ unitatis, vtpote omnino simplices, nullamque omnino in se pluralitatem continent. In duobus verò posterioribus positiuè est summè vnus. Quia nulla omnino est creatura, quæ in omni statu vnica sit; aut quæ cum summâ perfectione sit vna; sicut ipse est.

64 Quod autem Deus sit in personis Trinus, nihil omnino derogat unitati naturæ, siue essentiae, siue substantiæ, atque adeò Deitatis eius, de qua solum nobis sermo est: quandoquidem tota natura Dei, seu tota Deitas cum sua, quam habet, summâ unitate in singulis tribus personis integrè, & indiuisimè est per identitatem; vt latius exponitur à Theologis in tract. de Trinitate.

65 Quod hic nonnulli dubitant est, an unitas naturæ diuinæ, siue Deitatis tanta sit, aut maior, aut minor, quam unitas vniuscuiusque personæ sigillatim sumptæ, quo sensu illæ comparationes istas subire possunt. Videtur enim esse minor naturæ unitas; eo quòd, cum sit communis natura tribus personis, earum videtur quodammodo pluralitatem participare; cum tamen vna quæque persona per se sumpta nihil penitus de pluralitate aliarum, quibus communis non est, participet. Sed dicendum est cum Gillio, Fasolo, Recupito vbi supra, & alijs communiter, tantam omnino esse unitatem naturæ, quanta est unitas vniuscuiusque personæ sigillatim sumptæ. Quia, vt nuper est dictum, nihil derogat unitati naturæ diui-

næ, quòd ea tribus personis communis sit eo quòd quam unitatem habet in se, eandem integrè omnino, & indiuisimè retinet in earum singulis. Atque adeò, sicut in se considerata ex nullo capite, potest minorem unitatem habere, quam vnaquæque persona, ita neque considerata in personis ipsis. Vbiunque ergo consideretur natura diuina, adeò est summè vna in omnibus tribus sensibus supradictis, vt nulla sit excogitabilis in aliquo eorum unitas maior, quam est unitas eius. Cumque unitas vniuscuiusque personæ, vtpote unitas æquè diuina, ac unitas naturæ, ex nullo item capite minor, quam hæc possit euadere; conficitur, unitatem naturæ, & unitatem vniuscuiusque personæ comparatas inter se æquales esse in tribus sensibus prædictis. Atque ita quamlibet earum summam esse negatiuè comparatione alterius, id est minorem, quam illam non esse; sed in eodem summo gradu magnitudinis esse cum ipsa.

66 Sed obijci potest contra hanc doctrinam, in vnaquaque personâ diuinâ natura præcisè considerata virtualiter est distincta à personalitate, vt noscum plerisque Theologis statuimus in Pharo Scient. disp. 13. q. 6. Igitur in vnaquaque personâ diuinâ est pluralitas virtualis, quæ non est in naturâ ipsâ sumpta præcisè. Atque ideo unitas vniuscuiusque personæ tanta non est, quanta unitas naturæ. Respondeo, in vnaquaque personâ diuinâ distingui quidem virtualiter naturam consideratam præcisè à personalitate, non tamen in ordine ad se, sed in ordine ad sufferenda sine repugnantia prædicata aliàs ex se contradictoria, vt abundè loco citato explicatum est. Quo fit, vt unitas vniuscuiusque personæ, quæ in ordine ad ipsam venit consideranda, non virtualiter quidem minuat à tali virtuali distinctione; & consequenter ne virtualiter quidem ratione illius euadat minor, quam unitas naturæ.

67 Notò ad extremum, sententiam, & loquutionem communem Theologorum, & Patrum statutam in principio quæstionis paulò aliter exponi à Gillio, Fasolo, Recupito, & alijs supra commemoratis. Quid verò ab illis minus rectè sit dictum, facile poterit vniuscuiusque ex dictis à nobis colligere. Neque enim expedit, vt nos in eis resellendis speciatim modò immoremur.

QVÆSTIO VI.

Virum esse vnum, siue vnicum sit proprium Dei.

68 SUppono primò, vt prorsus certum, unitatem, tum transcendentalem, tum solitudinis, quæ ratione conuenit Deo à se, & per essentiam, nullatenus posse vlli creaturæ conuenire; atque adeò, qua ratione conuenit Deo à se, & per essentiam, esse propriam Dei. Quia non potest quidpiam conuenire vlli creaturæ aliter, quam per participationem, & ab alio, vt est notissimum.

69 Suppono secundo etiam vt certum, præcendendo à modo conueniendi per essentiam, aut per participationem, unitatem transcendentalem, quæ est passio entis vniuersalissimè sumpti non esse propriam Dei, sed Deo & creaturis communem; quemadmodum & ipsum prædicatum entis vniuersalissimè sumpti Deo, & creaturis commune est. Quia, vt Deus tali unitate est vnus, quate-

mus est indistinctus in plura talia, qualis est ipse; ita quævis creatura tali unitate est vna, quatenus est indistincta in plura talia, qualis est ipsa. Vtrum autem conceptus vnus, siue unitatis transcendentalis vniuersè sumptus sit Deo, & creaturis communis analogicè, vel vniuocè, ex vniuersali doctrinâ traditâ à nobis in Pharo Scient. disp. 17. q. 2. petendum est.

70 Suppono tertio etiam vt certum, præscindendo pariter à modo conueniendi per essentiam, aut per participationem, unitatem item solitudinis prout in statu existentiâ Deo & alicui creaturæ posse esse communem, defactoque esse. Quia, vt Deus in statu existentiâ tali unitate est vnicus: quia ipse existit, & nullus alius Deus præter ipsum existit; ita Sol in statu existentiâ tali unitate est vnicus: quia ipse existit, & nullus alius Sol præter ipsum existit. Vtrum autem in istâ unitate conueniant Deus, & creatura analogicè, vel vniuocè, ex dictis etiam loco citato Phari diiudicandum est.

71 Suppono quarto etiam vt certum ex demonstratis q. 2. Deum non solum in statu existentiâ, sed in super in statu possibilitatis habere unitatem solitudinis, ab eaque vnicum esse. Quia non solum non est existens, sed neque est possibilis vllus alius Deus præter ipsum.

72 Difficultas superest, an sit possibilis aliqua creatura, quæ non solum in statu existentiâ, si existerit, sed etiam in statu possibilitatis ita sit vnica, vt nulla alia sit possibilis eiusdem speciei cum illâ. Affirmant multi Thomistæ de omni creaturâ ex parte materiâ, censentes multiplicationem numericam ita à materiâ dependere, vt inter creaturas, quæ materiâ carent, neutiquam sint possibiles plures eiusdem speciei, & solum numericè differentes. Atque ita omnes Angelos specie necessariò differre. Nullumq; subinde esse, qui non sit vnicus in specie suâ, etiam in statu possibilitatis, censent Henricus in 2. dist. 3. q. 12. art. 2. Sonein. lib. 12. Metaph. text. 49. Flandria in lib. 5. Metaph. q. 9. art. 8. & q. 19. art. 4. Abulens. in cap. 23. Exod. q. 62. & in cap. 21. Numer. q. 19. & Paradoxo q. cap. 3. Caier. 1. p. q. 50. art. 4. & ibi Nazari. Ioan. à S. Thoma, Marcus Serra, Carmelitani Salmant. Granad. 1. p. controu. 7. disp. 4. & alij. Pro qua sententiâ videtur stare S. Th. 1. p. q. 50. art. 4. & 3. p. q. 77. art. 2. & lib. 2. cont. Gent. cap. 93. & alij in locis: quatenus impossibile dicit esse, quòd in eadem specie sint plures Angeli solum numericè differentes. Sunt tamen multi etiam Thomistæ, qui de impossibilitate naturali interpretantur S. Thom. opinantes, etiâ non possunt esse plures Angeli numericè tantum differentes intra eandem infimam speciem naturaliter, ac de potentia ordinariâ Dei; bene tamen posse supernaturaliter, ac de potentia Dei absolutâ. Sic Hann. Ferrar. Zamel, Ripa, quos refert, & sequitur Arajo 1. p. q. 5. art. 4. concl. 2. & 3. citatis pro eadem sententiâ suar. sed non bene: quia expressè tenet oppositum lib. 4. de Angelis cap. 15. Pro eâ tamen stant ex nostris Bubalus 1. p. q. 5. art. 4. difficul. 3. & Franc. de Lugo lib. 3. de Angelis disp. 2. cap. 2.

73 Communis tamen cæterorum Theologorum sententiâ absolutè pronunciat, Angelos, atque adeo & quæuis alias creaturas quantumuis independentes, & absolutas à materiâ solo numero sub eadem atomâ specie posse multiplicari. Ita tenent Mol. 1. p. q. 50. art. 4. Valenti disp. 4. quæst. 1. punct. 3. Vaz. disp. 181. cap. 3. Soar. lib. 5. de An-

gelis cap. 15. & in Metaph. disp. 5. sect. 2. Arrubal. 1. p. disp. 150. Tanner. disp. 5. quæst. 1. dub. 5. Franc. Amic. tom. 2. disp. 3. sect. 4. Pet. Hurt. disp. 12. Metaph. sect. 3. Arriaga disp. 1. Metaph. sect. 3. Carlet. disp. 2. Metaph. sect. 1. & alij Recentiores cum Scot. Alenf. Albert. S. Bonau. Ricard. Gabriel. Henr. Durand. Carthus. Mayr. Bassol. Rubion. Argent. Marsil. Bacchon. Palat. Capreol. & alij ex Antiquioribus ab ipsis relatis. Quorum aliqui seueris notis inuolunt sententiam oppositam, vt videre est apud Amic. loco citato. Porro eo ipso, quòd omnes isti Auctores censent, in quavis omnino specie creaturarum esse possibiles plures creaturas numericè solum differentes, non possunt non consequenter censere impossibile, quòd aliqua creatura in statu possibilitatis ita vnica sit, vt nulla alia sit possibilis eiusdem speciei cum illâ. Hoc namque secundum, & illud primum aut recidunt prorsus in idem, aut mutuo inter se connexa sunt, vt est manifestum.

Cæterum prænotare oportet ex ijs, quæ diximus in Pharo Scient. disp. 17. quæst. 12. & 14. bifariam posse plura entia inter se differre specificè. Primò simpliciter, & absolutè; siue, vt quidam dicunt, physicè, seu specie physica; qualiter differunt, quæ inter se sunt notabiliter dissimilia, vt homo, & equus. Secundò secundum quid, siue logicè, seu specie logica; qualiter differunt, quæ inter se aut parum dissimilia sunt, vt homines mares, & feminæ, vel homines pituitosi, & biliosi; aut licet sint prorsus similia, sunt tamen inæqualia, vt calores intensi, & remissi; quantitates pedales, & bipedales, animæ citra dissimilitudinem omnem magis perfectæ, & minus perfectæ metaphysicè, &c. Ad inæqualitatem autem reducitur differentia prædicatorum aliâ similia ex distinctis eorum terminis, siue connotatis oriundâ; quæ scilicet differunt calefactiones oriundâ à distinctis caloribus præ oriundis ab eodem; vniones distinctarum partium aquæ præ vnionibus eandem, & cætera huiusmodi extrema, quæ ob talem differentiam non dissimilia, sed inæqualia censenda veniunt.

Hinc indiuidua nullam aliam differentiam præter mutuam distinctionem habentia; quia neque sunt dissimilia, neque inæqualia vllò ex modis dictis, purè, seu merè numericè differre dicuntur. Quæ verò dissimilia sunt notabiliter, simpliciter, & absolutè dicuntur differre specificè, siue differre specie physica. Cum tamen, quæ præter mutuam distinctionem aliqualem differentiam aut parum dissimilitudinis, aut alieius inæqualitatis inter se habent, etiâ simpliciter, & absolutè dicuntur esse eiusdem speciei, siue esse eiusdem specie physica, non purè numericè, sed secundum quid specificè, seu specie logica differre dicenda veniunt.

Itaque creaturæ differentes purè numericè eiusdem omnino speciei sunt, tam logica, quam physica. Et vice versâ. Creaturæ autem differentes simpliciter specificè diuersæ speciei sunt simpliciter, scilicet diuersæ speciei physica. Et e converso. Creaturæ denique differentes non purè numericè dicuntur, quæ eiusdem sunt speciei physica, diuersæ tamen logica. Quo pacto de illis omnibus in loquentibus distinctionis causâ loquentur.

Propositio I.

77 Impossibile est, quod aliqua creatura metaphysicè in se finita ita sit vnica in statu possibilitatis, vt nulla alia sit possibilis eiusdem omnino speciei cum illa; ab illaque subinde differens purè numericè.

Loquor de creaturâ metaphysicè in se finita: quia ex metaphysicè in se infinitis fortasse est possibilis aliqua creatura ita vnica, vt nulla sit alia possibilis purè numericè ab illa differens iuxta dicenda inferius. Et probò propositionem primò. Quia posito, quod sit possibilis quævis creatura metaphysicè in se finita, (de qua iam semper impræsentiâ loquar), necesse est, quod sint possibilis alie omnino illi similes, & æquales. Ergo impossibile est, quod aliqua eiusmodi creatura in statu possibilitatis ita sit vnica, vt nulla alia sit possibilis eiusdem omnino speciei cum illa. Consequentia est euidens. Quia creaturæ alie omnino similes, & æquales creaturæ datæ possibilis eo ipso sunt necessariò eiusdem omnino speciei cum illa, vt constat ex dictis. Probo ergo antecedens. Quia, vt demonstraui in Phæto Scient. disp. 1. 1. q. 2. proposit. 2. & q. 5. proposit. 4. ad hoc, vt aliqua essentia sit impossibilis, necessarium est, quod ea alicui conceptui possibili, sine quo existere non possit, opposita sit. Hoc autem conuenire non potest essentijs aliarum creaturarum omnino similibus, & æqualibus creaturæ datæ possibilis. Ergo necesse est, quod tales creaturæ non sint impossibiles, sed possibilis. Consequentia iterum est euidens. Et maior supponitur demonstrata. Probo ergo minorem. Quia, si essentia creaturarum omnino similibus, & æqualium creaturæ datæ possibilis alicui conceptui possibili, sine quo existere non possent, opposita essent; & essent omnino similes, & æquales creaturæ datæ possibilis, vt supponitur; & simul non essent: quia haberent prædicatum oppositionis cum tali conceptu, quod non haberet creatura datæ possibilis. Quæ duo contradictoria sunt.

78 Confirmatur, & declaratur. Quia essentia opposita conceptui possibili, sine quo existere non potest, qualis est essentia impossibilis iuxta demonstrationem factam loco citato, eo ipso est dissimilis, aut saltem inæqualis creaturæ possibilis carenti tali oppositione, vt satis ex se est notum. Ergo, vt sit illi omnino similis, & æqualis, tali oppositione carere debet. At eo ipso, quod illa careat, non est impossibilis, sed possibilis iuxta citatam demonstrationem. Ergo essentia omnino similis, & æqualis creaturæ possibilis eo ipso non potest non esse possibilis. Repugnat ergo, quod aliqua creatura possibilis ex earum genere, de quibus agimus, sit vnica in sua specie intra possibilitatis statum: quandoquidem omnis alia similis, & æqualis illi, atque adeò eiusdem speciei cum illa non potest non eo ipso esse etiam possibilis.

79 Rursus confirmatur, & declaratur. Quia, vt quævis creatura possibilis immunis est ab oppositione cum alio conceptu possibili, sine quo non possit existere, & ideo possibilis est: ita sunt conceptibiles citra omne dubium alie illi omnino similes, & æquales, atque adeò immunes similiter à tali oppositione; quo titulo non poterunt non esse itidem possibilis. Nullaque proinde creatura possibilis earum, de quibus agimus erit vni-

ca in sua specie intra possibilitatis statum.

Sed dicit aliquis. Quantumuis similes, & æquales Deo nostro possibili concipiuntur alij Dij, vt citra dubium concipi possunt, æquè, ac concipi possunt alie creaturæ omnino similes, & æquales cuius creaturæ datæ possibilis; quantumuis; proinde tales Dij ex suo conceptu obiectiuo omnino sint similes, & æquales Deo nostro possibili; æquè, ac tales creaturæ ex suo conceptu obiectiuo sunt omnino similes, & æquales creaturæ datæ possibilis; nihilominus tales Dij à sua differentiâ numericâ euadunt chymæ impossibiles; Deusque subinde noster in sua specie intra statum possibilitatis vnicus est. Igitur & tales creaturæ à sua differentiâ numericâ poterunt quoque euadere chymæ impossibiles; creaturæque subinde datæ possibilis vnica pariter in specie sua intra possibilitatis statum poterit esse. Concesso antecedente; nego consequentiam. Disparitas est. Quia alius quibus Deus ab oppositione cum Deo nostro possibili compatiente secum omnimodam similitudinem, & æqualitatem obiectiuam amborum euadit chymæ impossibilis: eo quod Deus noster possibilis necessarius est in existendo; atque ita alius quibus Deus nec cum illo ob mutuam oppositionem, nec sine illo ob ipsius necessitatem potest existere. Quod est, eum esse impossibilem. At verò alia quævis creatura omnino similis, & æqualis creaturæ datæ possibilis, ab oppositione cum hac compatiente secum omnimodam similitudinem, & æqualitatem obiectiuam ambarum nequit euadere chymæ impossibilis; eo quod creatura datæ possibilis ex conceptu creaturæ nequit non esse contingens in existendo: atque ita alia quævis creatura, est ob oppositionem mutuam (salu quod eam habeant) nequeat existere cum illa, poterit tamen sine illa existere, illa non existente. Quod satis est, vt ea maneat possibilis.

81 Ex quibus patet primò, dato, quod creaturæ possibilis alia ei prorsus similis, & æqualis esset opposita, neququam hanc à tali oppositione fore impossibilem; vt impossibile est alius Deus similis prorsus, & æqualis ex suo obiectiuo conceptu Deo nostro possibili ab oppositione, quam cum hoc habet. Præterquam quod due creaturæ prorsus inter se similes, & æquales ex nullo prædicato possunt habere oppositas esse, vt Deus noster possibilis, & alius ei prorsus similis, & æqualis ex prædicato entium à se habent oppositos esse; prout exponemus postmodum.

82 Secundò patet, & si alius Deus chymæcus possit ex suo conceptu obiectiuo esse omnino similis, & æqualis Deo nostro possibili, nullam tamen essentiam chymæricam posse esse omnino similem, & æqualem alicui creaturæ possibilis, & consequenter omnem essentiam omnino similem, & æqualem creaturæ datæ possibilis eo ipso esse possibilem. Etenim, vt ex doctrinâ demonstratâ loco citato Phæto constat, adhuc, vt aliqua essentia sit impossibilis, aut ita debet esse opposita creaturæ datæ possibilis, vt etiam sit cum ipsa connexa quo ad existentiam, aut alteri tertio conceptui possibili, sine quo non possit existere, debet esse opposita. In vtroque autem casu repugnat, vt essentia impossibilis sit omnino similis, & æqualis creaturæ datæ possibilis. Nam si essentia impossibilis ideo sit talis, quia creaturæ datæ possibilis simul opposita, & connexa est quoad existentiam; cum nequeant ambæ inter se esse mutuo connexæ, sicut sunt mutuo oppositæ; quia essentia ambæ impossibiles contra supposi-

tionem, ut patet ex se, & ex dictis loco saepe citato; conficitur, essentiam impossibilem prædicatum habere connexionis, quo caret creatura data possibilis, & consequenter eas inter se vel dissimiles, vel saltem inæquales reipsa esse. Si verò essentia impossibilis ideo sit talis; quia est opposita tertio conceptui, sine quo existere non potest; (vel quia est etiam cum eo connexa; vel quia ille aliàs est necessarius in existendo, quales dumtaxat sunt Deus noster, & veræ negationes chymærarum impossibilem); tunc talis essentia impossibilis prædicatum habebit oppositionis, aut etiam connexionis cum tali tertio conceptu, quod non habet (nec habere potest titulo suæ possibilitatis) creatura data possibilis; & consequenter ex inter se vel dissimiles, vel saltem inæquales erunt. Unde tandem concluditur, bene stare, quòd plurimum Deorum inter se omnino similia, & æqualia ex suis conceptibus obiectiuis vnici sit verus, & possibilis, ceteri autem ficti, & impossibiles; cum tamen plurimum creaturarum inter se omnino similia, & æqualia, si vna est possibilis, non possint non & ceteræ omnes possibiles esse.

83. Posse autem non solum à nobis, sed etiam à cognoscentibus per proprias species concipi alios Deos omnino similes, & æquales Deo notro possibili, ab ipsoque numericè tantum differentes, talesque proinde eos omnes esse reuera ex suo conceptu obiectiuo intra statum quidditatum iuxta doctrinam generalem traditam in Pharo Scient. disp. 10. & 11. haud dubium mihi est. Oppositio enim, quam inter se habent in ordine ad existendum oriundam à prædicato entis à se non reddit eos dissimiles, neque inæquales; cum sit mutua consistensque reipsa in eorum essentia omnino similibus, & æqualibus. Sed neque quòd Deus noster possibilis reuera sit necessariò existens, atque adeò potens existere, & alij Dij chymærici reuera non sint existentes, nec potentes existere, in causâ est, quòd non sint omnes similes inter se, & æquales omnino ex suis conceptibus obiectiuis intra statum quidditatum: quia ex vna parte intra eum statum præcisè tales omnino concipiuntur, suntque proinde ex conceptibus suis quoad omnia prædicata intrinseca, etiam potentia, & necessitatis existendi, & existentiæ; ex alia verò parte differentia status quidditativi, quem solum habent Dij chymærici, & status existentiæ, quem insuper habet Deus noster possibilis, nullam dissimilitudinem, aut inæqualitatem inter eorum conceptus obiectiuos inducit: quandoquidem vnum & idem ens, quod sibi neque dissimile, neque inæquale esse potest, ut constat, modò in statu tantum quidditativo consideratur, aut etiam est, modò insuper existentia. Nec obest dictæ similitudini, & æqualitati obiectiuæ Deorum, quòd Deus chymæricus præ Deo nostro verò absolute sit impotens existere, atque ideo impossibilis: nam id non habet à suo intrinseco conceptu præcisè, in quo est similis, & æqualis ipsi Deo verò; sed semicextrinsecè ab existentia necessaria, & sibi opposita ipsius veri Dei alterius Dei ex conceptu intrinseco suo similis omnino sibi, & æqualis consortium penitus recusantis. Aliud est de quavis chymæra comparatâ cum creaturâ quavis possibili: nam, si est illa impossibilis, quòd tali creaturâ opposita simul est, & connexa, non potest non ab eiusmodi connexionione intrinsecâ sibi, & non mutua euadere tali creaturâ dissimilis, aut saltem inæqualis, vt

constat. Si verò est illa impossibilis, quòd tertio alteri conceptui, sine quo nequit existere, opposita est; hoc ipso, quòd præ creaturâ dictâ à tali tertio impossibilitatem quoquomodo sortitur, nequit non habere essentiam intrinsecam dissimilem, aut saltem inæqualem ipsi creaturæ, vt est notissimum; alioquin ab eodem tertio non posset non & ipsa creatura impossibilitatem sortiri.

Iam propositio nostra probatur secundò. Quia nullum est excogitabile prædicatum in illâ essentia creatâ metaphysicè in se finita, ex quo nascatur, quòd illa in plura indiuidua numericè tantum differentia nequeat multiplicari. Tamen id ex prædicato entis à se proprio essentia diuinæ veniat citra omne dubium oriundum. Hoc enim ipso, quòd aliquod ens est à se, non potest non esse vnicum in specie suâ, ita, vt nullum aliud ens à se compatiatur secum villo modo aut in statu existentia, aut in statu possibilitatis, vt multis demonstratum est supra q. 2. proposit. 2. Ens verò ab alio in se finitum necunde huiusmodi singularitatem, seu potius vnicitatem habere potest proculdubio hoc ipso, quòd est ens ab alio, & finitum in se. De infinito enim est alia ratio, vt dicemus inferius.

At dicunt Thomistæ supra n. 72. commemorati. Hoc ipso, quòd aliqua essentia est independens à materiâ, & nullum ordinem ad illam habet, qualis est essentia Angelorum, aliorumque huiusmodi entium, nequaquam eam posse multiplicari tantum numericè; vnicumque proinde indiuiduum eius esse possibile, non plura.

Sed contra primò. Quia ordo ad materiam impertinens est, adhuc, vt essentia illum habens possit multiplicari tantum numericè; locus non habens. Quid enim confert talis ordo, vt essentia illum habenti alia essentia similis dari possit; non verò item nou habenti? Profecè nihil. Ex dictis enim circa præcedens argumentum constat aperte, cuiusuis omnino essentia datâ alias omnino similes, & æquales excogitari posse, & concipi, etiam à cognoscentibus per proprias species; talesque eas proinde esse ex suo conceptu obiectiuo, intra statum quidditatum. Nec posse non esse eas possibiles, quando essentia data est possibilis, & non est essentia entis à se.

Contra secundò. Quia essentia ipsa materia in pluribus indiuiduis numericè tantum differentibus multiplicatur absque villo ordine ad aliam materiam. Quicquid ergo quavis alia essentia absque villo ordine ad materiam multiplicari poterit?

Contra tertio. Quia certum est, plures formas tum substantiales, tum accidentales numericè tantum differentes in eadem numero materia successiue saltem recipi posse, defactoque recipi. Ergo illa non à materiâ, quæ vnica est; sed à se ipsis multiplicatur, siue sunt multæ tantum numericè. Ergo & quavis alia essentia poterunt à se ipsis numericè tantum multiplicari, siue esse multæ tantum numericè. Et quidem, cum qualis res esse multas solum numericè, aliud non sit, quàm eas esse inter se distinctas, & similes, aut etiam æquales; esseque tales à se ipsis essentialiter habere, neque ab aliquo à se distincto possint habere, vt est notissimum; conficitur, nullas res posse multiplicari, siue esse multas tantum numericè, siue indiuiduari à materiâ tanquam ab aliquo à se distincto; impertinensque proinde esse, quòd dicant ordinem ad illam, adhuc, vt tantum numericè differre possint inter se.

Con.

89 Contra quartò. Quia in vnoquoque Ange-
lo plura accidentia dantur solo numero differen-
tia saltem successu temporis absque vilo ordine,
ad materiam, quam Angelus non habet; vt
plures præsentia locales, & plures durationes
superaddita iuxta doctrinam vniuersalem
statutam disp. 5. & 8. plures intellectiones,
& plures volitiones eiusdem speciei, &c. Ergo
independenter à materia sunt possibilis
plura indiuidua numericè tantum differentia.
Dicent, substantiam Angeli subiectum receptiuum
esse, atque adeò causam materialem, siue mate-
riam eiusmodi accidentium: sicque illa proinde
iam à materia, siue respectiue ad materiam indi-
uiduari. Sed non bene. Quia essentia materia, re-
latè ad quam sunt alia entia multiplicanda tantum
numericè talis necessariò esse debet, vt & ipsa in
plura indiuidua solo numero differentia multipli-
cari valeat: nam iuxta vulgare axioma; *Propter quod
vnumquodque tale, & illud magis.* Sed essentia
Angeli iuxta Aduersarios in plura indiuidua solo
numero differentia multiplicari non valet. Ergo
est substantia Angeli dicatur causa materialis,
seu potius causa passiva suorum accidentium,
non tamen est materia respectu eorum talis, vt in
ordine ad illam possint ea solùm numericè multi-
plicari. Præterquam quòd non quoduis subie-
ctum, sed materiam primam dumtaxat signatam
quantitate, atque adeò corpoream, volunt com-
muniter Thomistæ, terminum esse, relatè ad quem
cætera entia purè indiuiduantur. Qualis non est
substantia Angeli. Adde, plura accidentia omni-
no similia, & æqualia eiusdem Angeli, vt non
possunt ab eo, vt pote vno, multiplicationem for-
tiri, sed eam à se ipsis necessariò habent; ita nec
posse fortiri ab illo, sed à se ipsis necessariò habe-
re multiplicationem merè numericam.

90 Tertio probatur propositio. Quia eo ipso,
quòd aliqua causa est productiua vnius effectus in
se finiti, nequit non esse pariter productiua alte-
rius omnino similis illi, & æqualis; eo quòd vir-
tus causæ ad vtrumvis talium effectuum non po-
test non eodem omnino modo venire comparan-
da, vt satis ex se notum videtur. Id quod in om-
nibus causis creatis ab experientia constat. Ob
idque Philosophi communiter ad Dei determina-
tionem recurrunt, vt causa creata hunc effectum
potius, quam alium omnino illi similem, & æqua-
lem, atque adeò sibi possibilem de facto produ-
cat. Ergo potiore iure eo ipso, quòd omnipoten-
tia diuina est productiua vnius cuiuslibet effe-
ctus in se finiti, nequit non esse pariter productiua
alterius omnino similis illi, & æqualis. Ergo eo
ipso, quòd quæuis creatura in se finita est produ-
cibilis ab omnipotentia diuina, atque adeò possi-
bilis, nequit non & quæuis alia omnino similis
illi, & æqualis esse pariter producibilis ab omni-
potentia diuina, atque adeò possibilis.

91 Quarto probatur. Quia ad infinitudinem
diuinæ omnipotentia spectat iuxta commune pla-
citur Theolorum, vt producta quæuis creatura
finitæ perfectionis, aliam perfectiorem illà pro-
ducere possit. Ergo potiore iure spectabit ad in-
finitudinem eiusdem omnipotentia diuinæ, vt,
producta quæuis creatura finitæ perfectionis, aliam
æqualem illi quoad perfectionem valeat produ-
cere, eamque vel illi similem, vel dissimilem.
Vt etiam ad infinitudinem diuinæ omnipotentia
spectat haud dubiè, vt, producta quæuis finita
multitudine creaturarum, aliam valeat multitu-
dinem producere vel maiorem illà, vel ipsi æqua-

lem. Idque, siue tales creatura similes, siue
dissimiles, siue æquales, siue inæquales sint inter se
quæuis ratione. Posito igitur, quòd quæuis crea-
tura in se finita metaphysicè ab omnipotentia Dei
producibilis, atque adeò possibilis sit, nequit
non esse quoque talis quælibet alia similis, & æqua-
lis illi.

Loquutus sum autem semper in præsentis pro- 91
positione de creaturis metaphysicè in se finitis.
Quia inter creaturas metaphysicè in se infinitas
existimo esse possibilem vnam tum in vnoquoque
genere, tum absolute, quæ cæterarum omnium
maxima sit; eo quòd quoad quantitatem metaphy-
sicam æquiualeat est tanta, quanta est collectio
cæterarum omnium possibilium aut in tali gene-
re, aut absolute; prout infra disp. 13. q. 9. fusiùs
probabo. Quæ quidem creatura maxima omnium
eo ipso erit vnica in sua specie logica, etiam intra
statum possibilis, quatenus nulla erit alia pos-
sibilis æqualis illi; tamen vnica non sit in sua spe-
cie physica, eo quòd plures alia illi similes possi-
biles erunt. Bene enim stat extrema inæqualia
similia esse, vt sæpe aliàs diximus; patetque in
duobus circulis inæqualibus, & similibus.

Inferet hinc fortasse aliquis. Ergo, quemad- 93
modum est possibilis creatura metaphysicè infinita,
quæ in sua specie logica vnica sit, vt pote
inæqualis cæteris omnibus possibilibus aut intra
suum genus, aut absolute. Ita quoque possibilis
erit creatura metaphysicè infinita, aut etiam fini-
ta, quæ in sua specie physica vnica sit, vt pote
dissimilis cæteris omnibus possibilibus aut intra
suum genus, aut absolute. Sed neganda tamen
illatio est propter discrimen ad rem oriundum ex
diuersis naturis æqualitatis, & similitudinis, inæ-
qualitatisque, & dissimilitudinis rerum. Nam
ex vnâ parte nihil est, quod veter, esse possi-
bilem creaturam quoad aliquam quantitatem me-
taphysicam (puta quoad perfectionem) æqua-
lem toti aggregato cæterarum omnium pos-
sibilium aut intra suum genus, aut absolute,
vt constabit ex dicendis q. illa 9. citata disp.
13. Ex alia verò parte talis creatura non potest
non esse quoad talem quantitatem maior, atque
ita inæqualis cæteris singulis contentis in tali
aggregato, diuersaque subinde speciei logicæ ab
omnibus illis. Cùm sit necesse, vt id, quòd toti
æquale est, singulis partibus totius, quibus totum
ipsum est inæquale, inæquale sit. Quoniam verò
quòd toti est simile, non debet esse dissimile, sed
potius etiam simile partibus eius, quando omnes
hæ sunt similes inter se; vt constat ex doctrinâ
monstratâ in Pharo Scient. disp. 16. quæst. 3. Toti
autem coalescenti ex partibus inter se dissimilibus
non potest aliud quidpiam simile esse, nisi ex tot
partibus pariter inter se dissimilibus compositum
sit; vt tum ex se, tum ex dictis de natura dissimi-
litudinis in eâ disp. 16. satis videtur notum. Con-
sequitur, dato, quòd sit possibilis creatura similis
toti aggregato omnium possibilium similibus in-
ter se, non inde fieri debere eam esse dissimilem,
sed potius debere esse similem singulis illis; (sicuti
ex eo, quòd sit possibilis creatura æqualis aggre-
gato omnium possibilium, sequitur, debere eam
esse inæqualem singulis illis). Aggregato autem
omnium aliarum creaturarum possibilium clau-
denti similes, & dissimiles nulla creatura singula-
ris similis possibilis est, vt singulis illis esset dissi-
milis, vt est aggregatum ipsum: quia nulla crea-
tura singularis possibilis est pariter ex totidem alijs,
ac tale aggregatum, composita, prout opus erat,
vt

vt ei esset similis iuxta dicta. Vnde tandem concluditur, nullam esse creaturam possibilem adhuc ex infinitis in se metaphysicè, quæ omnibus alijs possibilibus dissimilis, atque adeo vnica in sua specie physica sit. Id quod haud dubiè probant pariter argumenta, quæ facta sunt pro statuta propositione. Tametsi sit possibilis creatura ex metaphysicè infinitis, quæ ob suam peculiarem naturam omnibus alijs possibilibus inæqualis, atque adeo vnica in sua sit specie logica.

94 Sequitur iam, vt argumenta diluamus, quæ contra doctrinam statutam circa præsentem propositionem obijci possunt, aut etiam solent. Primumque sit. Deus est omnino vnicus in sua specie tum logica, tum physica. Ergo & creatura aliqua poterit talis esse. Nego consequentiam. Quia Deitas à prædicato entis à se habet esse immultiplicabilem in plura individua, vt supra quæst. 2. monstratum est. Quod tamen prædicatum ab omni creaturâ longissimè abest.

95 Secundò obijcitur. Supposito, quòd durationes sint modi superadditi rebus durantibus, vnicuique rei pro vnoquoque instanti vnica duratio tantum possibilis est: nam cæteræ eiusdem rationis, vt pote superflue essentialiter, nequeunt non esse impossibiles essentialiter; quemadmodum naturaliter impossibile est, quod naturaliter superfluum est. Duratio ergo vniuscuiusque rei pro vno quoque instanti vnica est in sua specie, etiam intra possibilitatis statum. Tantumdemque ob eandem rationem venit dicendum de vocatione vniuscuiusque rei pro vnoquoque spatio locali, & de actione vniuscuiusque agentis pro vnoquoque effectu efficiendo, de cæterisque modis huiusmodi. Respondeo vno verbo. Præter vnâ durationem, vocationem, actionem, aut quemuis alium modum huiusmodi cæteros eiusdem rationis, etsi necessarij non sint, superfluos tamen essentialiter nequaquam esse; atque adeo neque impossibiles eo titulo. Potest quippe Deus quemuis eorum æquali cum vtilitate eligere ad idem præstandum.

96 Tertiò obijcitur. Quilibet actus liber voluntatis diuinæ est vnicus in sua specie. Ergo possibilis est creatura, quæ sit vnica in sua specie. Respondeo, antecedens esse falsum, stando in sententiâ complente actus liberos Dei per connotata extrinseca. Quia iuxta talem sententiâ eandem connotatorum multiplicationem numericam fortiuntur actus liberi Dei. Stando verò in sententiâ ponente omnino intrinsecos Deo actus ipsius liberos; etsi antecedens verum sit; eo quòd quilibet eorum, vt pote identificatus cum Deo, debet identificare sibi omnem perfectionem possibilem suæ speciei, prout in tract. de Volunt. tradetur fusiùs; consequentiam tamen nullam esse. Tum quia creaturæ necunde tale debitum competit: tum quia ex antecedente proposito, si quid benè inferendum esset, non aliqua tantum, sed omnis creatura possibilis vnica in specie sua inferenda esset. Quod tamen citra omne dubium absurdum est. Mitto alia leuiora, quæ opponi

possent. Et facile ex dictis ab vno quoque poterunt solui.

Propositio 2.

Nulla est creatura possibilis in se finita metaphysicè, cum qua non sint posibles alia infinitè intra eandem speciem logicam, atque adeo purè numericè distinctæ ab illa, & inter se.

Quia, dato quouis numero finito eiusmodi creaturarum purè numericè distinctarum, quæcunque alia ultra talem numerum excogitentur illis omnino similes, & æquales, non possunt non pariter esse posibles, vt probat primum argumentum factum pro primâ propositione. Ergo, quæ intra eandem speciem logicam sunt posibles, infinitæ sunt quoad multitudinem. Consequentia patet. Nam si essent finitæ, alia vltra earum finitum numerum excogitata, quantumuis illis similes, & æquales, non essent posibles contra doctrinam stabilitam per argumentum dictum. Quòd autem vltra quemuis numerum creaturarum in se finitarum alia excogitabiles sint, siue excogitandæ super sint illis omnino similes, & æquales; tametsi vltra totam collectionem infinitam omnium earum nulla alia super sit excogitabilis, atque adeo neque possibilis, ex dicendis latius inferius disp. 13. quæst. 3. conspicuum fiet.

Id quod etiam modò ostendendum venit per secundam probationem propositionis. Quia nimirum ad infinitudinem omnipotentia diuinæ spectat, quod creaturæ ab illa factibiles inter se omnino similes, & æquales, atque adeo purè numericè differentes non sint finitæ, sed infinitæ quoad multitudinem; imò non qualicunque infinitudine, sed ipsi diuinæ omnipotentia proportionatè infinitæ sint iuxta dicenda loco citato.

Propositio 3.

Nulla est creatura possibilis, etiam ex infinitis in se metaphysicè, cum qua non sint posibles alia infinitæ intra eandem speciem physicam: quidquid de earum sit speciebus logicis.

Quia, vt nulla est creatura possibilis, etiam ex infinitis in se metaphysicè, quæ intra statum possibilitatis non habeat alias sibi similes; tametsi sint aliqua, aut aliquæ non habentes alias sibi æquales iuxta dicta n. 93. Ita nullus est talium creaturarum inter se similium finitus numerus, vltra quem non sint alia similes haud dubiè etiam posibles. Quod est, creaturas posibles, etiam infinitæ in se metaphysicè, intra quamuis speciem physicam quoad multitudinem esse infinitas. Id quod item citra dubium spectat ad infinitudinem omnipotentia Dei, prout amplius constabit ex dicendis disp. 13. q. 3. 8. & 9.